

Autor: Katarzyna Cieplińska - Olejnik

TEMAT:

„WĘDRÓWKA LUDÓW CZY MIGRACYJNY TYGIEL NARODÓW?” - PRZESIEDLEŃCY, REPATRIANCI, REEMIGRANCI, WYPĘDZENI. RUCHY MIGRACYJNE WE WROCŁAWIU I NA DOLNYM ŚLĄSKU PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ.

1. INFORMACJE WSTĘPNE:

Scenariusz jest przeznaczony do realizacji w szkole ponadgimnazjalnej, na lekcji historii

Liczba uczniów: klasa

czas trwania lekcji: 2 × 45 minut

2. TEMAT LEKCJI: „WĘDRÓWKA LUDÓW CZY MIGRACYJNY TYGIEL NARODÓW?” - PRZESIEDLEŃCY, REPATRIANCI, REEMIGRANCI, WYPĘDZENI. RUCHY MIGRACYJNE WE WROCŁAWIU I NA DOLNYM ŚLĄSKU PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ.

3. CELE LEKCJI:

Uczeń

- zna podstawowe fakty związane z okolicznościami przesiedleń, deportacji i repatriacji,
- rozumie różnice między repatriacją a deportacją,
- potrafi podjąć dyskusję na temat omawianego problemu,
- poznaje i rozumie mechanizmy propagandowe stosowane przez państwo w okresie przesiedleń i deportacji,
- opisuje skalę i przejawy zjawiska związanego z migracjami ludności po II wojnie światowej,
- ocenia sytuację międzynarodową lat powojennych oraz jej wpływ na sytuację na ziemiach polskich

- wykorzystuje do tworzenia narracji historycznej materiał źródłowy i statystyczny

4. METODY DYDAKTYCZNE

Rozmowa nauczająca.

Praca pod kierunkiem nauczyciela z tekstem źródłowym i popularnonaukowym

Praca z mapą

Praca ze źródłem statystycznym

Praca w grupach

5. STRUKTURA LEKCJI:

1. Część organizacyjna lekcji – 5 minut – przedstawienie założeń merytorycznych zajęć – przekazanie materiałów pomocniczych.

CZEŚĆ I

1. Wprowadzenie: rozmowa nauczająca: informacje o sytuacji Wrocławia po II wojnie światowej – Festung Breslau – skutki oblężenia, sytuacja społeczna i zniszczenia w chwili zakończenia wojny, rozpoczęcie deportacji i repatriacji.

PYTANIE DO UCZNIÓW:

A. Kiedy, kto i dlaczego podjął decyzję dotyczącą losów Ziemi Zachodnich po wojnie?

2. Analiza mapy i danych statystycznych.

POLECENIA DLA UCZNIÓW

A. Na podstawie mapy wskaż główne kierunki migracji ludności w 1945 roku. Wyjaśnij przyczyny polityczne takiej skali przesiedleń w odniesieniu do Ziemi Odzyskanych. (Wysiedlenia, wypędzenia i ucieczki 1939-1959. Atlas ziem polskich, Demart 2008)

B. Na podstawie tabeli wymień obszary, z których do Wrocławia przybyła ludność po zakończeniu II wojny św. Wskaż region, z którego pochodzi najwięcej migrantów. (Irena Turnau „Studia nad strukturą ludności polskiego Wrocławia”, Instytut Zachodni Poznań)

C. Na podstawie tekstu odezwy Centralnego Komitetu Przesiedleńczego z 1945 roku wyjaśnij motywy ekonomiczne i społeczne decyzji o opuszczeniu rodzinnych stron i zamieszkaniu na Ziemiach Odzyskanych.

CZEŚĆ II

Uczniowie pracują w grupach nad fragmentami wspomnień Joanny Konopińskiej i Lothara Baara

POLECENIA DLA UCZNIÓW:

1. Na podstawie wspomnień bohaterów przesiedleń i deportacji i wiedzy własnej. („Przebudź się serce moje i pomyśl”. Przyczynek do historii stosunków między Śląskiem a Berlinem – Brandenburgią od 1740 roku do dziś.):

A. Wskaż podobieństwa i różnice w położeniu repatriowanych Polaków i deportowanych Niemców.

C. Wyjaśnij, jakie problemy społeczno-ekonomiczne rodziła sytuacja, w wyniku której na Ziemiach Odzyskanych żyli obok siebie wyznaczeni do deportacji Niemcy i repatriowani Polacy.

D. Wyjaśnij w oparciu o definicję słownikową pojęcie repatriacja, i rozstrzygnij, czy jest ono słusznie stosowane w odniesieniu do Polaków przesiedlonych z Kresów Wschodnich.

7. MATERIAŁY DYDAKTYCZNE:

1. Irena Turnau „Studia nad strukturą ludności polskiego Wrocławia”, Instytut Zachodni Poznań, s.31 (40) [w:]
http://otworzksiazke.pl/images/ksiazki/studia_nad_struktura_ludnosciova_polskiego_wroclawia/studia_nad_struktura_ludnosciova_polskiego_wroclawia.pdf
2. „Przebudź się serce moje i pomyśl”. Przyczynek do historii stosunków między Śląskiem a Berlinem – Brandenburgią od 1740 roku do dziś. Opole 1995, s. 438-441 (fragmenty do wyboru nauczyciela), s.417-418
3. Wysiedlenia, wypędzenia i ucieczki 1939-1959. Atlas ziem polskich, Demart 2008, mapa: Przemieszczenia ludności polskiej (1944/1945-1949 r.), s. 86
4. Odezwa Centralnego Komitetu Przesiedleńczego z maja 1945 roku [w:]
<http://1945.karta.org.pl/maj>

8. PROPONOWANA PRACA DOMOWA (do wyboru):

1. Wyjaśnij, dlaczego Wrocław po II wojnie światowej nazywany był II Lwowem.
2. Wyjaśnij, dlaczego Ziemia Odzyskana nazywano po 1945 roku Dzikim Zachodem.